

# Jaarverslag 2025



foto: marit Rutten



**NatuurWijs**

DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

2	Voorwoord
4	Highlights
6	Wat is NatuurWijs?
11	Projecten
13	Samenwerkingen
16	Sponsors
18	Financiën
21	Founding partners
22	Over ons



# Voorwoord

Wat gebeurt er als een kind voor het eerst een eikeltje in zijn hand houdt? Wanneer ze de geur van natte aarde opsnuiven na regen? Of ontdekken dat een slak geen haast heeft, en dat dat ook prima is? Er gebeurt iets magisch. Nieuwsgierigheid ontluikt. Verbondenheid groeit. En stil, bijna ongemerkt, ontstaat er bewustzijn: wij zijn onderdeel van de natuur.

In 2025 heeft stichting NatuurWijs meer dan 27.000 kinderen de natuur in kunnen laten gaan. Een jaar waarin we ons hebben ingezet voor natuurbeleving en bewustwording bij de jeugd.

Van de Vrije School Oosterwold in Almere, waar leerkrachten nu als zelfstandig NatuurWijzers hun leerlingen maandelijks de natuur in leiden, tot de taalklassen in Amsterdam en Den Haag, waar kinderen die nieuw zijn in Nederland ontdekten dat ‘boom’, ‘blad’ en ‘vogel’ niet alleen woorden zijn, maar levende dingen die je kunt aanraken, ruiken en bewonderen. “Zo moet taalonderwijs eruitzien,” zei een leerkracht van de Amsterdamse Taalschool de Vlucht tijdens de pilotdagen van de Natuur als Taallokaal van NatuurWijs.

Maar eigenlijk geldt dat voor álle onderwijs, vinden wij. Want de natuur is de beste leraar die er bestaat: geduldig, inspirerend en altijd open.

Eén van de andere hoogtepunten van dit jaar was weer het aanbieden van onze VakantieToers, zodat ook kinderen die niet op vakantie kunnen gaan, de prachtige natuur kunnen beleven. Wij geloven dat ieder kind recht heeft op het ervaren en zelf ontdekken van de natuur en het belang van duurzaamheid en het behoud ervan inziet. In 2025 zijn er voor het eerst VakantieToers geweest in Rotterdam en Breda.

De eerste NatuurWijs conferentie liet zien dat steeds meer bedrijven zich in willen zetten om kinderen te verbinden met de natuur. Onze partners, die deuren openen. Onze financiers, die in onze missie geloven. Samen vormen we een beweging die groeit – net als de kinderen die we begeleiden.

Namens het bestuur van Stichting NatuurWijs,

Debbie Kamphuis,  
Voorzitter Stichting NatuurWijs





# Highlights 2025

Natuur als  
Taallokaal in  
Amsterdam en  
Den Haag



27.000 kinderen  
met NatuurWijs  
de natuur in

Vrije school  
Oosterwold  
Almere,  
allemaal  
NatuurWijzer

VakantieToers in  
Amsterdam, Leiden,  
Utrecht en nu ook in  
Breda en Rotterdam

De eerste  
NatuurWijs  
conferentie



Instagram:  
1.835 (+296)



Facebook:  
2.625 (-56)



LinkedIn:  
2.632 (+668)

Website: 250.000  
(+38.000),  
waarbij de meest  
bezochte pagina is :  
100+ natuuroopdrachten  
(> 30.000 keer bezocht)



# Wat is NatuurWijs?

## Kerntaak

Zelfontdekkend leren in de natuur, door de natuur, van de natuur, over de natuur. Dat is NatuurWijs: natuurbeleving en natuureducatie voor kinderen op de basisschool. NatuurWijs wordt in drie varianten aangeboden aan basisscholen:

- 1 Natuurbeleving, op avontuur in de natuur  
Een hele dag de natuur ervaren met alle zintuigen. Een onderdompelingservaring voor kinderen, gericht op in de natuur zijn en zelf ontdekken.
- 2 Natuureducatie, de natuur als klaslokaal  
Natuurbeleving en natuuronderwijs buiten, gekoppeld aan leerdoelen. De natuurdag wordt aangevuld met een voorbereidende les en een verwerkingsles in de klas door de leerkracht.
- 3 NatuurWijs Leerlijn, voor groep 1 t/m 8  
Natuureducatie in de natuur op basis van een doorlopende leerlijn natuur. De inhoud van de leerlijn is afgestemd op de nieuwe aanbodsdoelen van Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO).

## Missie

Stichting NatuurWijs zet zich in om kinderen in contact te brengen met de natuur waar zij deel van uitmaken. Dit doet zij in de overtuiging dat, als kinderen zich verbonden voelen met de natuur, ze zich zullen ontwikkelen tot wereldburgers die verantwoordelijkheid nemen voor hun medemens en hun natuurlijke omgeving. Dit legt de basis voor een duurzame samenleving.

BBZZZZZZ...









## Opleiding, trainingen, workshops en terugkomdagen

Er zijn in 2025 twee 10 daagse opleidingen geweest voor NatuurWijzers met 38 deelnemers. Daarnaast hebben 15 leerkrachten van de Vrije School in Almere in augustus hun in-company NatuurWijs leerlijn training afgerond!

Eind 2025 zijn boswachters en medewerkers van de bezoekerscentra van drinkwaterbedrijf PWN gestart met de in company training NatuurWijs. Er zijn eind 2025 ca 130 actieve NatuurWijzers.

## Andere trainingen en workshops

Kwaliteitsverbetering - Groene Leerpad  
 Conceptontwikkeling - Groene Leerpad  
 Kaat en Co - Talentendag  
 Stichting Natuurcollege  
 EDUX - Fonk Community  
 Museum Singer Laren – side programma ‘Natuur dat zijn wij’  
 Utrechtse Heuvelrug - Soortenchallenge  
 SBB/Groene Metropool - Natuur ervaren met alle zintuigen  
 MVO Nederland – introductie NatuurWijs



## Terugkomdagen

In maart en november 2025 waren er 2 terugkomdagen voor NatuurWijzers, over de invloed van natuur op de taalontwikkeling van kinderen en over het thema inclusiviteit en diversiteit.



SCAN CODE VOOR  
 INFORMATIE  
 TRAINING  
 NATUURWIJZER



**NatuurWijs**  
 DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

# Projecten

TJIELP ...TJIELP



## Natuur als Taallokaal

*“Dit is hoe taalonderwijs eruit zou moeten zien” (leerkracht van Taalschool de Vlucht, Amsterdam).*

### Aanleiding

Wat als je een kind bent, je uit je land moet en in een vreemd land van de ene op de andere dag een nieuw leven moet opbouwen?

‘De Natuur als Taallokaal’ is een initiatief van Stichting NatuurWijs voor taalonderwijs voor nieuwkomers, middenin de natuur! NatuurWijs neemt deze leerlingen mee naar een natuurgebied nabij de school waar ze de Nederlandse natuur ontdekken tijdens een leuke buitendag. Alle zintuigen op scherp, want de kinderen klimmen, bouwen, speuren en verzamelen, werken samen, ruiken, voelen! En elke opdracht heeft een taal-accent: beschrijven, vertellen of vragen stellen. Binnen de context van natuur en spel gaat dit vaak vanzelf.

De leerlingen zetten spelenderwijs stappen in taalvaardigheid en spreekbereidheid en leren de Nederlandse natuur en gedragsregels rondom recreatie kennen. Bovendien ontdekken ze een plek dichtbij, voor sport en spel. Daarnaast wordt er aan ontspanning en groepsbinding gewerkt.

Met deze methode is in 2025 proefgedraaid op twee taalscholen, in Amsterdam en Den Haag.

### Resultaten:

- de leerlingen voelen zich na ‘De Natuur als Taallokaal’ comfortabel in de Nederlandse natuur;
- er zijn stappen gemaakt in taalontwikkeling binnen de context ‘natuur en buiten zijn’;
- er is een beginnende connectie met (en meer nieuwsgierigheid naar) de natuur ontstaan;
- de groepsdynamiek is verbeterd;
- de kinderen gaan ook zelf de natuur in.

### Eindconclusie:

Leerkrachten, leerlingen, ouders én NatuurWijzers zijn het eens: deze pilot draagt op een zeer waardevolle en veelzijdige manier bij aan taalacquisitie, groepsbinding en ontspanning voor basisschoolleerlingen van het Taalonderwijs voor nieuwkomers. Niet alleen beklijven de woorden beter, groeien de spreekbereidheid, woordenschat en presentatievaardigheden in het Nederlands; de kinderen doen ook samen een waardevolle ervaring op in de natuur om de hoek. Kinderen ontdekken dat het veilig, ontspannend en leuk is in de Nederlandse natuur en komen terug in het gebied (met hun familie en vriendjes).

## Vakantietoers

In de schoolvakanties organiseert NatuurWijs stoere en avontuurlijke natuurprogramma's voor kinderen van 8 t/m 10 jaar, waarbij de kinderen worden 'opgeleid' tot natuurbeschermer. We doen dit in samenwerking met welzijnsorganisaties, gemeenten en sociaal makelaars. Een aanbod aan kinderen die anders niet op vakantie zouden gaan.

De kinderen gaan 3 hele dagen de natuur in onder begeleiding van professionele NatuurWijzers en vrijwilligers. Ze ontdekken de mooiste plekjes natuur, onderzoeken de natuur, spelen in de natuur en zorgen voor de natuur als echte natuurbeschermers.

Voor het eerst zijn er VakantieToers geweest voor kinderen uit Rotterdam en Breda, en natuurlijk ook weer in Amsterdam, Leiden en Utrecht.



# Samenwerkingen

## Gemeenten

Om de drempel voor deelname aan NatuurWijs voor scholen te verlagen, richt NatuurWijs zich op samenwerking met gemeentelijke NME-afdelingen. Allereerst om in het NME-aanbod opgenomen te worden dat centraal per gemeente aan scholen wordt aangeboden (digitale NME-gids/reserverings-systeem). Daarnaast bieden gemeenten vaak de mogelijkheid aan scholen om met korting of zelfs gratis deel te nemen. NatuurWijs maakt afspraken met gemeenten om voor deze subsidie in aanmerking te komen. Zo heeft NatuurWijs samenwerkingen met de gemeenten Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel, Utrecht en Doetinchem.

## Welzijnsorganisaties en sociaal makelaars

NatuurWijs zet zich in om kansenongelijkheid onder kinderen te verminderen en daarom richt NatuurWijs zich specifiek op kinderen die in aandachtswijken opgroeien. Aan deze kinderen bieden we NatuurWijs-dagen aan tijdens de schoolvakanties. De kinderen bereiken we via welzijnsorganisaties en sociaal makelaars. Deze organisaties kennen de kinderen en de gezinnen waar ze deel van uitmaken goed.

In Leiden, Utrecht en Amsterdam, waar de VakantieToers al jaren plaatsvinden, zijn er vaste samenwerkingspartners, zoals Dock, Combiwel, SOL en BUZZ.

Soms worden oude contacten weer aangehaald, zoals in Utrecht Overvecht. Of worden er nieuwe contacten gelegd, zoals in Rotterdam en Breda, waar voor de eerste keer een VakantieToer plaatsvond. Het vinden van een goede samenwerkingspartner is een zorgvuldig proces dat tijd en aandacht vraagt. In Rotterdam en Breda zijn met resp Dock en Femme Vitale mooie nieuwe samenwerkingen opgebouwd.



## Staatsbosbeheer en Stichting NatuurCollege

Door de samenwerkingsovereenkomst (SOK) met Staatsbosbeheer en het NatuurCollege zijn de partijen tot eind 2029 weer aan elkaar verbonden. Het NatuurCollege en Staatsbosbeheer staan aan de wieg van NatuurWijs en we werken al veel jaren samen. Staatsbosbeheer ondersteunt NatuurWijs met een jaarlijkse financiële bijdrage en verzorgt sinds 2025 van een deel van de backoffice. NatuurWijs geeft vorm aan educatieve taken van Staatsbosbeheer en leidt o.a. boswachters op tot NatuurWijzer. Met het NatuurCollege werkt NatuurWijs samen aan projecten gericht op de verbinding tussen mens/kind en natuur.



## Stichting Nationale Boomfeestdag en Stichting Buitenfonds

Boomfeestdag, Buitenfonds en NatuurWijs zijn drie 'labels' van Staatsbosbeheer. De drie organisaties zoeken elkaar waar mogelijk op en werken samen. Zo benutten ze elkaars expertise en sterke punten om projecten te realiseren. Stichting Nationale Boomfeestdag heeft sinds 1957 samen met schoolkinderen al miljoenen bomen geplant. Stichting NatuurWijs stimuleert met haar NatuurWijzers kinderen om met al hun zintuigen de natuur te beleven en ontdekken. En Stichting Buitenfonds werft fondsen voor (bomen)projecten die educatie en beleving van natuur mogelijk maken.





# Sponsors



Met de hulp van onze partners, donateurs en sponsors brengen we kinderen in contact met de natuur. We stimuleren kinderen om een eigen band met natuur op te bouwen, om zelf de natuur te ontdekken. De kinderen leren over de natuur, door de natuur, van de natuur en in de natuur: de natuur als leraar.

We danken onze sponsors en particuliere donateurs, die kiezen om anoniem te blijven, om dit allesmede mogelijk te maken.



Rijksdienst voor Ondernemend Nederland



gemeente [gD] Doetinchem





# Financiën

De staat van baten en lasten 2025 geeft weer dat in 2025 een klein positief resultaat is geboekt. Dit zal grotendeels ten goede komen aan het bestemmingsfonds.

Het primaire werk van NatuurWijs voor scholen wordt voor het grootste deel gefinancierd door scholen zelf. Daarnaast blijft dit werk afhankelijk van sponsoren en fondsen. Datzelfde geldt voor de VakantieToers, deze worden volledig gefinancierd door fondsen en sponsoren.

NatuurWijs werkt vnl in opdracht van scholen. De komende jaren wil stichting NatuurWijs werken aan een bredere financiële basis om zo meer kinderen te kunnen bereiken.

## Baten

### Baten uit levering van diensten

Inkomsten van scholen	132.761	35%
Inkomsten van trainingen	78.070	21%
Overige inkomsten	745	9%
	<u>211.576</u>	<u>56%</u>

### Baten van sponsoren en subsidies

Baten van verbonden organisaties zonder winstoogmerk	60.000	16%
Baten van andere organisaties zonder winstoogmerk	46.907	13%
Subsidies van overheden	21.883	5%
Sponsoring van bedrijven	35.033	9%
Giften van particulieren	4.173	1%
	<u>167.997</u>	<u>44%</u>

Som van de baten

<u>379.572</u>	<u>100%</u>
=====	=====



## Lasten

### Besteed aan doelstellingen

Kosten uitvoer NatuurWijs met kinderen	216.907	59%
Kosten van trainingen	78.235	21%
Kosten lesmateriaal ter ondersteuning van leerkrachten	3.369	1%
	<u>298.511</u>	<u>81%</u>

### Besteed aan backoffice

Wervingskosten	26.943	7%
Kosten van beheer en administratie	41.084	11%
	<u>68.027</u>	<u>19%</u>

Som van de lasten	<u>366.538</u>	<u>100%</u>
	=====	=====

Saldo van de baten en lasten 2025	<u>13.034</u>
	=====

### Bestemming saldo van baten en lasten

Bestemmingsfonds	<u>-10.203</u>
Saldo van de baten en lasten 2025	<u>2.831</u>
	=====

KRIIII ... KRIIII



**NatuurWijs**  
DE NATUUR ALS KLASLOKAAL

# vrijeschool Oosterwold

NatuurWijs



# Founding partners

## Staatsbosbeheer

Staatsbosbeheer is een van de founding partners van NatuurWijs, samen met NatuurCollege. Contact met natuur is waardevol voor kinderen. Bij Staatsbosbeheer zien ze het als een belangrijke maatschappelijke taak om kinderen en natuur met elkaar te verbinden. Dat doen ze door hen te stimuleren in de natuur te komen spelen, ervaren en leren. Via speelbossen, gezinsactiviteiten, maar ook via educatieprogramma's voor basisscholen, brede scholen en buitenschoolse opvang.

NatuurWijs geeft al ruim 15 jaar vorm en inhoud aan natuureducatie voor Staatsbosbeheer. Dit doen we voor kinderen op de basisschool en BSO, via de beheerteams en de buitencentra. Al meer dan 100.000 kinderen zijn met NatuurWijs naar buiten geweest! Tevens levert NatuurWijs alle opdrachten aan voor 'Leer het van de boswachter' in het maandelijkse nieuwsbericht van Staatsbosbeheer aan scholen.



## NatuurCollege

NatuurCollege heeft het initiatief genomen tot het ontwikkelen van NatuurWijs en is tevens ook een van de founding partners, samen met Staatsbosbeheer. In de ontwikkelfase was een belangrijke rol weggelegd voor de Universiteit Utrecht, die verantwoordelijk was voor het ontwikkelen van de didactische component van NatuurWijs.

Het NatuurCollege is in 2000 opgericht door Prinses Irene met als doel de relatie tussen mens en natuur te agenderen en versterken. De gedachte hierbij is dat die relatie van groot belang is voor de ontwikkeling van de individuele mens, evenals voor de samenleving als geheel. Deze gedachte vormt een rode draad door de training van onze NatuurWijzers.

NatuurCollege draagt bij aan de NatuurWijzer-training door ook te zorgen voor vernieuwing van ons trainingsaanbod. Daarnaast werken we samen met het NatuurCollege om stages te gaan aanbieden aan studenten van MBO, HBO en WO opleidingen.



# Over ons

## Beschermvrouwe NatuurWijs

Prinses Irene

## Bestuur

Debbie Kamphuis  
Voorzitter

Matthijs Schouten

Dieuwke Hovinga

Hans Timmermans  
Penningmeester

Carlos de Bourbon de Parme

Rudy van der Aar

## Ambassadeurs

André Kuipers  
Ruimtevaarder

Willem Ferwerda  
Directeur Commonland

Lodewijk Hoekstra  
TV presentator Greenkids  
en oprichter NL Greenlabel

Ahmet Taskan  
Voorzitter HOGIAF, cross-culturele en multisectora.  
ondernemersvereniging in Nederland

## Kernteam

Janneke van Montfort  
Directeur

Annelies Hupkes  
Hoofd trainingen

Amber Aartsen  
Office manager / administratie

Esmée van Doorn  
Communicatie

Jan Janssens  
Financieel manager



Dit jaarverslag is een uitgave van Stichting NatuurWijs

**natuurwijs.nl**  
**info@natuurwijs.nl**

**Volg ons op LinkedIn, Instagram en Facebook:**  
**Stichting NatuurWijs**

ALLE FOTO'S IN DIT JAARVERSLAG ZIJN GEMAAKT DOOR NATUURWIJZERS

TJIEP ...TJIEP



**NatuurWijs**

DE NATUUR ALS KLASLOKAAL